

ע"פ 5758/13 - המערער: בילאל נסאסרה נגד המשיבה: מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 5758/13

לפני: כבוד המשנה לנשיא מ' נאור

כבוד השופט י' עמית

כבוד השופט נ' סולברג

המערער: בילאל נסאסרה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין מיום 28.8.2012 ועל גזר הדין מיום 15.7.2013 של בית המשפט המחוזי בבאר שבע בת"פ 22551-04-10 שניתנו על-ידי השופט י' שפסר

תאריך הישיבה: ז' בשבט תשע"ד (8.1.2014)

בשם המערער: עו"ד אמיר ברק

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

פסק דין

השופט נ' סולברג:

1. המערער הורשע בקשירת קשר לפשע, בהצתה, ובחבלה במזיד לרכב; נגזר עליו לרצות 24 חודשי מאסר

עמוד 1

בפועל ו-12 חודשי מאסר על-תנאי. מכאן ערעורו על הכרעת הדין ועל גזר הדין.

עיקרי העובדות

2. לפי המתואר בכתב האישום, הגיע וליד נסאסרה, אחיו של המערער, ביום 8.4.2010, לביתו של המתלונן, גם הוא אחיהם של וליד ושל המערער - בפזורת שבט נסאסרה - ואיים עליו כי ישרוף את מכוניתו בלילה ההוא. בתגובה אמר המתלונן לוֹלִיד, כי אם יעשה זאת, יחוסל. בסביבות השעה 20:30 שב וליד והגיע לביתו של המתלונן, נטל בלון גז ושבר את השמשה האחורית של המכונית, שפך בנזין סביב המכונית ושילח אש במזיד בצמיג הקדמי-השמאלי. בחלוף ארבעה ימים, בשעה 01:00 אחר חצות, בביתו של המערער בכסיפה, קשרו המערער ווֹלִיד קשר להצית את מכוניתו של המתלונן. השניים, מצויידים בבקבוק פלסטיק ובו בנזין, הלכו לביתו של המתלונן, שם חנו אותה שעה מכונית פז'ו ומכונית פיאטו. וליד שבר את השמשה האחורית של מכונית הפז'ו ושפך בנזין על שתי המכוניות. המערער שילח אש במזיד במכוניות, ואלו הוצתו ונשרפו כליל.

עיקרי הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי

3. על סמך מכלול הראיות שהובאו לפניו, הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. בית המשפט ציין בהכרעת הדין כי אין מחלוקת בדבר עצם ההצתה והנזק שנגרם למכוניות, ואין עוררין על שייכותם למתלונן. גדר המחלוקת הוא בשאלת הימצאותו של המערער בזירת האירוע ומעורבותו בביצוע העבירות, כשלטענתו, שהה בעת האירוע בבית דודו הרחק בצפון הארץ. במוקד הדיון עמדה הודעתו של וליד במשטרה, בה הודה הוא-עצמו במעשיו והפליל גם את המערער, כמי שהיה שותף למעשה ההצתה. לאחר מתן ההודעה חזר בו וליד מהפללת אחיו, המערער, וטען כי ההצתה נעשתה על-ידו בלבד. הודעתו המפלילה של וליד הוגשה כראיה מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, ולאחר ששמע את טענות הצדדים בעניין קבע בית המשפט המחוזי כי יש להעדיפה על-פני גרסאותיו המאוחרות יותר של וליד, וזאת בשים לב לשורה של חיזוקים לאותה הודעה מפלילה.

4. בית המשפט המחוזי נדרש לטענת המערער לפיה הופסק התייעוד החזותי של חקירת וליד למשך חצי שעה, כשמיד לאחריה נמסרה הודאתו, שבה הפליל את עצמו ואת המערער גם יחד. לדברי בית המשפט המחוזי, אכן לא ניתן הסבר מניח את הדעת להפסקת התייעוד, אולם טענותיו של וליד לפיהן הוכה על-ידי החוקרים בזמן הפסקת התייעוד החזותי, וכי הובטח לו כי ישתחרר ממעצר אם יודה במיוחס לו, לא הוכחו. בית המשפט המחוזי דחה גם את הטענה לפיה נפגעה זכות השתיקה של וליד באופן המחייב את פסילת ההודעה. על אף שצפייה בדיסק שבו תועדה החקירה מלמדת כי לא נשמעה אזהרה מלאה לגבי זכות השתיקה, נקבע כי בהינתן נסיבות מסירת ההודעה, לא היה בפגם האמור כדי לקפח את המערער ולפגוע פגיעה חמורה ברצונו החופשי למסור את גרסתו.

5. בית המשפט המחוזי מנה כמה וכמה חיזוקים לאימות הודעתו המפלילה של וליד, ואשר נחוצים הן בשל הגשת ההודעה מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות כאמור, הן בהיותה עדות של שותף לעבירה. מדובר בין היתר בטביעות האצבע של וליד אשר נמצאו על בקבוק בזירה ובו שרידי בנזין; אמירתו של וליד למערער לאחר העימות שנערך ביניהם ביום 15.4.2010: "חלאס, היינו ביחד, יש ט.א. על הבקבוק..."; וכן גם עדותו של וליד בחקירתו הנגדית בבית המשפט כי הפליל את המערער במשטרה.

6. באשר לגרסת המערער לפיה שהה בזמן האירוע בבית דודו בצפון הארץ, קבע בית המשפט המחוזי כי זו "גרסה

שקרית המצוצה מן האצבע". למסקנתו-זו הגיע בית המשפט המחוזי על סמך איכון מכשיר הטלפון הסלולארי של המערער, אשר הראה כי שהה בזמן האירוע באזור כסייפה, ולא בצפון הארץ. ראייה נוספת שהפריכה את גרסתו של המערער הייתה תיעוד השיחות הנכנסות למכשיר הסלולארי שלו, ואשר על-פיו קיבל שיחות טלפון רבות בסביבות השעה 02:00 שמקורן בבית דודו של המערער בצפון הארץ, שם שהה לפי טענתו באותו לילה. לא נמצא הסבר לשאלה מדוע צריכים הדודים להתקשר אל המערער אם זה שהה בביתם מחד גיסא; ותיעוד השיחות נמצא מתאים לדבריו של וליד בהודעתו המפלילה, מאידך גיסא. וליד אמר שם, כי לאחר ההצתה התקשר הדוד וצעק עליהם מדוע הציתו את המכונית. למרות שהמערער טען בשלוש הודעותיו במשטרה כי מכשיר הטלפון הסלולארי שלו נמצא ברשותו כל הזמן - גם בליל האירוע - הרי שלאחר שעומת עם האיכון הנ"ל, מסר המערער במפתיע גרסה חדשה, ולפיה נתן אז את הטלפון הסלולארי לאחיו הקטן חסן. על גרסה זו חזר המערער בעדותו בבית המשפט, ואף הביא את אחיו חסן להעיד על כך. עדותו של חסן בבית המשפט נמצאה שקרית, לאור העובדה שלא סיפק הסבר להגעתו באמצע השבוע לבאר שבע, וכן גם משום שלא ידע להסביר מהו פשרן של 20 השיחות שנתקבלו בטלפון הסלולארי, לפי גרסתו, לאחר שהלך לישון. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי הימנעותו של המערער מלהביא לעדות את דודו ורעייתו, שהם "עוגן" טענת האליבי שלו, על שהייתו כביכול בצפון הארץ, פועלת לחובתו ומחלישה גם היא את גרסתו.

7. בגזר הדין קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם הענישה הראוי נע בין 18 חודשי מאסר לבין 40 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי נתן דעתו לנזק שצפוי היה להיגרם מביצוע העבירה, ולנזק שנגרם בפועל; ציין כי אין מחלוקת על כך ששתי המכוניות נשרפו כליל, ועמד על פוטנציאל הסיכון הגבוה הנובע מהצתה, אשר ראשיתה ידועה וסופה מי ישרונו. בית המשפט המחוזי נתן דעתו גם על סיכויי השיקום, ובהתבסס על תסקיר מאת שירות המבחן קבע כי אלו נמוכים ביותר. לקולא, התחשב בית המשפט המחוזי בגילו הצעיר יחסית של המערער, בכך שאין לו עבר פלילי, ובכך שנישא לאחרונה והפך לאב. המערער גם שהה 6 חודשים במעצר, והיה נתון למשך פרק זמן משמעותי בתנאי שחרור מגבילים. בית המשפט המחוזי שקל גם את הרקע המשפחתי המורכב שבו גדל המערער, ואת יכולתו התפקודית המוגבלת. בית המשפט המחוזי ציין את תחושת האיום שחש המערער מפני המתלונן, אשר עמדה ברקע לביצוע העבירות, ושקל לזכותו את מאמציו לשיקום, ואת קשייו-שלו וקשיי המשפחה. בית המשפט המחוזי התרשם מדברי המערער כי למד מטעויות שעשה, וראה בהם פתח לחרטה. לפיכך, השית בית המשפט המחוזי על המערער עונש המצוי ברף התחתון של מתחם הענישה, עונש זהה לזה שהוטל על וליד, כאמור, 24 חודשי מאסר בפועל ו-12 חודשי מאסר על-תנאי. לנוכח מצבו הכלכלי הקשה של המערער, ועל רקע תקופת מאסרו הצפויה, נמנע בית המשפט מהטלת קנס או מחיוב בפיצוי כספי.

עיקרי הטענות בערעור

8. המערער, באמצעות בא כוחו המלומד, קובל על הכרעת הדין בשלושה מישורים: ראשית, לטענתו יש לפסול את אמירתו המפלילה של וליד במשטרה, באשר ההודעה המפלילה נגבתה תוך פגיעה בזכויות יסוד, באופן המצדיק שימוש בכלל הפסילה הפסיקתית שהותווה בהלכת יששכרוב. זאת, בשל תיעוד החקירה הפגום, הפרת זכות היועצות, הפגיעה בזכות השתיקה, והחשש שמא ננקטה כלפי וליד אלימות או פעולה אסורה אחרת בטרם מסר את האמרה המפלילה כלפי המערער. שנית, לחלופין, אם לא יפסלו האמירות המפלילות, ובהתחשב בטיב עדותו של וליד, לא ניתן לבסס ממצא מרשיע על יסוד אמרותיו במהלך החקירה. זאת, נוכח הסתירות שבגרסאותיו השונות וכן מחמת הפגמים בחקירה. שלישית, לחלופי חילופין, טען ב"כ המערער, החיזוקים שמצא בית המשפט המחוזי לתמיכה באמרותיו של וליד אין בהם די, בנסיבות העניין, כדי להוכיח את אשמתו של המערער מעבר לספק סביר. המערער אינו מעלה טענות נגד קביעתו של בית המשפט המחוזי כי גרסתו לפיה שהה בצפון בבית דודו היא שקרית, אלא טוען שגם בהנחה שמדובר בגרסה שקרית, עדיין אין בעצם אמירת השקר חיזוק שבכוחו לשכנע מעבר לספק סביר, כי נטל חלק באירוע.

9. בערעור על גזר הדין טען ב"כ המערער כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שהטיל על המערער עונש זהה לעונש שהוטל על וליד, נוכח העובדה שהאחרון הורשע בעבירות נוספות על העבירות בהן הורשע המערער, הכוללות איומים והפרת הוראה חוקית. זאת ועוד טען המערער, כי שגה בית המשפט בקביעת מתחם ענישה שבו הרף התחתון הוא 18 חודשי מאסר, שכן קביעה זו נסמכת על שיקול האפיק השיקומי, אשר לגישת המערער אינו רלוונטי בשלב קביעת מתחם הענישה. בקביעת העונש לא נתן בית המשפט, לשיטת המערער, משקל מספק להשפעת תקופת המאסר על סיכויי להשתקם ועל ההשלכות הקשות על חיי משפחתו הצעירה. כמו כן התעלם בית המשפט המחוזי מן החשש שהשהייה בכלא תגרום להדרדרותו של המערער לחברה שולית. משיקולי הענישה של בית המשפט נשמטה גם העובדה שהמערער לא חזר לסורו וכי הוא נמצא במגמה חיובית, לנוכח האחריות שהוא מגלה כלפי משפחתו. ב"כ המערער הוסיף וטען כי שגה בית המשפט בכך שלא נתן משקל לסולחה שנערכה במשפחה ולכך שהמתלונן העיד לטובת המערער בשלב הטיעונים לעונש.

10. ב"כ המשיבה טוענת מנגד כי יש לדחות את הערעור. לשיטתה, שאלת מחדלי החקירה הנטענים ומשמעותם הוכרעה מבחינה עובדתית בבית המשפט המחוזי, לאור ממצאי מהימנות שקבע בית המשפט ואינדיקציות נוספות, ולפיהן לא הופעלו על וליד כל אמצעי לחץ. נוכח קביעה זו, אשר לדעת המשיבה בדין נעשתה, אין מקום לטענה כי יש לפסול את הודעתו המפלילה של וליד. דברים אלה תקפים גם לגבי הפגם באזהרה. בית המשפט קבע, לשיטתה של המשיבה, באופן מוצדק למדי, כי נסיבות מתן ההודעה מעידות כי לא היה בפגם האמור כדי להוביל את וליד ליתן הודאה שלא מרצון.

נוכח החיזוקים המשמעותיים שנוספו להודעה המפלילה, משקלה של ההודעה מספיק על מנת לבסס את הרשעתו של המערער.

11. באשר לגזר הדין טענה המשיבה כי הוא מתאים למתחם שנקבע בפסיקה, ועולה בקנה אחד עם חומרת עבירת ההצתה ומסוכנותה הרבה. לעניין השוואת עונשו של המערער לעונשו של וליד טענה המשיבה כי עונשו של וליד נגזר במסגרת עסקת טיעון, ומשכך הוא אינו אינדיקטיבי.

דיון והכרעה

12. לאחר בחינת נימוקי הערעור ואלו שבאו בתשובה, בשים לב לאמור בהכרעת הדין ובגזר הדין, הגעתי לכלל מסקנה כי דינו של המערער, על שני נדבכיו, להידחות. שאלת הרחבת תחום פריסתה של הלכת יששכרוב על עדים, אינה טעונה הכרעה בעניין דנן, לנוכח הממצאים העובדתיים שנקבעו על-ידי בית המשפט המחוזי, ואשר אין הצדקה להתערב בהם ולשנותם.

13. תחילה לסוגיית האזהרה. צפייה בדיסק החקירה (ת/11) מלמדת כי בתחילת חקירתו הראשונה, ביום 15.4.2010, אשר קדמה לחקירה שבה נמסרה האמירה המפלילה, הזהיר החוקר אוקנין את וליד, אם כי האזהרה כללה את זכות ההיוועצות עם עורך דין בלבד, ללא שצוינה הזכות לשמור על שתיקה. כמו כן, האזהרה נאמרה בעברית, בטרם הגיע מתורגמן, באופן המעלה ספק עד כמה הבין וליד את תוכן האזהרה.

14. הדבר איננו תקין כלל וכלל, אך לאחר מעשה, או ליתר דיוק לאחר מחדל, דומני, כפי שקבע בית המשפט המחוזי, כי לא נוצרה פגיעה משמעותית באוטונומיית הרצון ובחופש הבחירה של וליד במסירת הודעתו. וליד מסר את

ההודעה לאחר העימות הטעון בינו לבין המתלונן, במסגרתו בכה המתלונן וביקש לעשות סולחה, ולאחר שהוצגו לפניו הראיות הקושרות אותו לאירוע. על יסוד נימוקי בית המשפט המחוזי שוכנעתי גם אני כי וליד מסר את הודעתו מרצונו החופשי, וכי לא מתקיים קשר סיבתי בין הפגמים באזהרתו של וליד, לבין הודעתו המפלילה.

15. באשר לטענות כי וליד הוכה בזמן הפסקת התיעוד של החקירה, או כי הובטחה לו הבטחת שווא, בית המשפט המחוזי קבע כממצא עובדתי, כי וליד לא הוכה על-ידי החוקרים וכי לא הובטחה לו כל הבטחה כנטען. ככלל, כידוע, ולמעט במצבים חריגים, תמשוך ערכאת הערעור את ידה מלהתערב בקביעותיה העובדתיות של הערכאה הדיונית (ע"פ 4045/11 פלוני נ' מדינת ישראל (30.4.2012); ע"פ 9352/99 יומטוביאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 632 (2000)). הטעם העיקרי לכך נעוץ ביתרונה המובנה של הערכאה הדיונית, אשר התרשמה במישרין מן העדים ומשאר הראיות (ע"פ 2439/10 פלוני נ' מדינת ישראל (6.6.2010)). המערער לא הניח תשתית עובדתית או משפטית שיש בה כדי לשכנע כי קיים טעם המצדיק את התערבותו בממצא זה. הקביעה לפיה וליד לא הוכה, לגופה, אינה מצדיקה התערבות, באשר היא מושתתת על אדנים מוצקים. ראשית, וליד לא מסר פרטים מזחים על אודות השוטר שלכאורה, לפי טענתו, היכה אותו. שנית, וליד נמנע מלהתלונן על הכאתו לפני גורם כלשהו, לרבות מח"ש. שלישית, צפייה בתיעוד גביית ההודאה מעלה כי וליד אינו נראה מפוחד או מאוים, מצב דברים שאינו מתיישב עם הטענה כי זמן קצר קודם לכן הופעלה נגדו אלימות. ב"כ המערער טען כי האווירה הנינוחה הנצפית בתיעוד גביית ההודאה יכולה להיות מוסברת בכך שחלפה חצי שעה מאז אותן מכות נטענות. אולם, אף אם כך הוא, אם ניתנו מכות כנטען, אך האווירה נרגעה בחלוף הזמן, הרי שבכך מתנתק הקשר הסיבתי שבין האלימות הנטענת לבין מסירת ההודאה, וממילא נדחית טענת המערער. אך העיקר הוא, מכל מקום, בדחייה עובדתית של הטענה על הפעלת אלימות. רביעית, כפי שציין בית המשפט המחוזי, גרסתו של וליד לפיה ההכאה התרחשה בשעות הבוקר, בהן התחנה שוקקת פעילות, בלא שאיש הבחין במתרחש, נראית בלתי סבירה. אמנם מן הראוי לסייג קמעא עניין אחרון זה, משום שבית המשפט המחוזי נדרש בטעות לסבירות המכות במסדרון התחנה, ואילו טענת וליד בחקירתו (עמוד 35 לפרוטוקול) היתה שהמכות ניתנו לו בחדר פנימה, ולא במסדרון. אציין עוד כי אין לקבל את הטענה לפיה הפסקת תיעוד החקירה יוצרת הנחה לפיה וליד הוכה, והעול להפריכה מוטל על המדינה. אכן, הדעת אינה נוחה מהפסקת התיעוד, לגביה לא ניתן הסבר, אולם מכאן ועד למסקנה שלפיה התרחשו במהלך ההפסקה מעשי אלימות, רחוקה הדרך.

16. הטענה כי החוקר אוקנין הבטיח לוליד הבטחת שווא כי ישחרר אותו אם יאמר את האמת נדחתה, נוכח עדותו של אוקנין, אשר הותירה רושם אמין על בית המשפט, ושללה את הטענות מכל וכל. קביעה זו מבוססת על התרשמותו הבלתי אמצעית של בית המשפט, ניתנו בה סימנים, ולא נמצא לנו טעם משכנע להתערב במסקנתו של בית המשפט.

17. טענתו החלופית של המערער, כאמור, היא כי בהתחשב בטיב עדותו של וליד, לא ניתן לבסס ממצא מרשיע על יסוד אמרותיו במהלך החקירה. גם בטענה זו לא נמצא ממש. העובדה כי נמצאו סתירות בעדותו של וליד, אשר חזר בו מהגרסה המפלילה שמסר במשטרה, היא זו שהביאה להגשת הודעתו על-פי סעיף 10א לפקודת הראיות. הפקודה מתמודדת עם הקושי בהרשעה המתבססת על אמירה שכזו, מפי עד שחזר בו ממנה, ולכן, בין היתר, דורש סעיף קטן (ד) כי: "לא יורשע אדם על סמך אמרה שנתקבלה לפי סעיף זה אלא אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה". בהתאם לכך, מנה בית המשפט המחוזי מספר חיזוקים העולים מחומר הראיות ואשר יש בהם כדי להעיד על אמיתות אמירתו של וליד. אין צורך לשוב ולחזור על כולם, לחלקם אתייחס בהמשך. לא נמצא פגם בעצם ההתבססות של בית המשפט המחוזי על ההודעה שנמסרה מחוץ לבית המשפט. טענות המערער כי מפאת מחדלי החקירה שנזכרו לעיל אין להתבסס

על ההודעה לצורך הרשעתו נדחות כאמור משום שאין במחדלים הנטענים כדי לפסול את ההודעה.

18. גם טענתו השלישית של המערער, לפיה החיזוקים שמצא בית המשפט המחוזי לתמיכה באמרתיו של וליד אינם מספיקים כדי להוכיח את אשמתו של המערער מעבר לספק סביר, דינה להידחות. לטענתו, הימצאות ט.א. של וליד על בקבוק הבנזין שנמצא בזירה אינה מלמדת על מעורבותו בהצתה נשוא תיק זה, שכן יומיים קודם לכן הצית וליד צמיג במכוניתו של המתלונן, ויתכן כי הבקבוק נשאר במקום עוד מעת ההצתה הראשונה ולא מהשנייה. אולם, אילו אכן מדובר בבקבוק שנשאר עוד מההצתה הראשונה, הדעת נותנת שוליד היה מעלה אפשרות זו על אתר, ברגע שעומת עם עובדת מציאת הט.א. על הבקבוק, שכן לא הייתה מחלוקת לגבי שריפת הצמיג על-ידו כמה ימים קודם לכן. אולם וליד בחר להסביר את הימצאות הט.א. (בת/11) כך: "יכול להיות שס' [המתלונן- נ' ס'] נתן לי לתפוס את הבקבוק ביד ואני וביאלל זרקנו את זה ולפני זה ביום אני תפסתי בקבוק בבית וזרקתי אותה ליד הבית ואז ס' לקח את הבקבוק ושם את זה בתוך שקית והלך". לא רק שוליד לא העלה את האפשרות שהבקבוק נותר במקום עוד מעת ההצתה הראשונה, אלא שלכאורה הוא מניח שנמצאו גם טביעות אצבעותיו של המערער על הבקבוק. הנחה זו אף היא אינה עולה בקנה אחד עם הטענה התאורטית שמדובר בשריד מההצתה הראשונה, שכן לגביה היה ברור שוליד פעל לבדו והמערער כלל לא נכח בה.

19. עוד נטען כי טביעות האצבע קושרות רק את וליד להצתה, ולא את המערער. גם טענה זו אין לקבל, שכן הראיות הנדרשות הן לחיזוק גרסתו של העד בכללותה, ולא דווקא לחלקה המפליל את המערער.

20. כאמור, חיזוק נוסף להודעתו של וליד נמצא במזכר מיום 15.4.2010, בו נאמר כי במהלך העימות שנערך בין וליד לבין המערער אמר וליד למערער: "חלאס, היינו ביחד, יש ט.א. על הבקבוק...". המערער טוען כי מדובר בעדות שמיעה, ומשכך היא אינה מחזקת את ההודעה. בצדק נדחתה טענה זו בבית המשפט המחוזי. תיעוד האמירה על-ידי החוקר לא נועד לבחון את נכונותה של האמירה, ומשכך אין מדובר בעדות שמיעה. בנוסף, כפי שציין בית המשפט המחוזי, גם המערער עצמו אישר שהדבר נאמר לו על-ידי וליד: המערער נשאל "היה פה השוטר גבי אוקנין והוא סיפר שבשלב מסוים וליד ואתה ישבתם בחדר יחד, ווליד אמר לך 'חלאס, היינו ביחד', אתה זוכר את זה?" (עמוד 83 לפרוטוקול). תשובתו של המערער הייתה זו: "אני זוכר, אבל אני לא יודע למה וליד אמר את זה שהייתי איתו בשריפה..." (עמוד 84 לפרוטוקול). חזרתו של המערער על אותה גרסה יותר מפעם אחת, מחזקת את המסקנה, כפי שקבע בית המשפט המחוזי, כי ההודעה שמסר במשטרה היא אמיתית.

21. חיזוקים נוספים להודעתו של וליד טמונים בראיות ששימשו להפרכת גרסתו של המערער:

(א) איכון הטלפון הסולארי של המערער, אשר הראה כי במועד האירוע שהה המערער באזור כסייפה, מקום התרחשות האירוע, ולא בצפון הרחוק בבית דודיו כפי טענתו, מחזק את גרסתו של וליד בהודעתו המפלילה, לפיה המערער היה בצוותא חדא עמו בליל האירוע. יתר על כן, על-פי האיכון, המערער היה בכסייפה בשעה 22:49, באופן התואם לדבריו של וליד בהודעתו, לפיהם המערער הגיע מהצפון "בערך בשעה 22:00 בלילה".

(ב) תיעוד השיחות הנכנסות למכשירו הסולארי של המערער, שהראה כי התקבלו שיחות רבות שמקורן בבית הדוד, משמעותו בהקשר הנדון כפול: ראשית, התיעוד הזה מחליש את גרסתו של המערער, שכן אם שהה בבית דודיו, מדוע היו צריכים אלה להתקשר אליו (או על-פי גרסתו המאוחרת, מדוע נתקבלו שיחות נכנסות רבות למכשיר אם המכשיר נמצא אז אצל אחיו של המערער, חסן, בזמן שזה ישן?). שנית, תיעוד זה מחזק את הודעתו של וליד, כיוון שהוא עולה בקנה

אחד עם תיאורו, כי לאחר ההצתה התקשר דודם וצעק עליהם מדוע שרפו את מכוניותיו של המתלונן.

(ג) לגבי אחד החיזוקים שציין בית המשפט המחוזי, והוא אמירתו של וליד בחקירתו הנגדית לפיה הפליל את המערער כיוון שלא רצה להיות לבד בכלא, טען ב"כ המערער כי באמירה זו הסביר וליד מדוע שיקר בהודעתו המפלילה, ומשכך אמירה זו אינה מהווה חיזוק לאמיתותה של ההודעה המפלילה. בעניין נקודתי זה סבורני כי יכול להיות שהצדק עם המערער, וכי אמירת וליד אינה מעלה ואינה מורידה לעניין אמיתות הודעתו המפלילה. ברם, נוכח החיזוקים הרבים שנמנו לעיל ובהכרעת הדין, אין בכך כדי לגרוע ממסקנתו של בית המשפט כי ישנם די חיזוקים לגרסה שנמסרה במשטרה באופן המאפשר התבססות עליה לשם הרשעת המערער.

22. אשר לאפשרות שהעלה ב"כ המערער, לפיה שהה המערער בביתו בשעת ביצוע ההצתה ומסר גרסה שקרית על רקע הפניית אצבע מאשימה לעברו: אף אם אפשרות זו באופן תיאורטי יכולה להתקבל על הדעת, הרי שכשלעצמה, בנסיבות שבהן לא הובא בדל ראיה לחיזוק אפשרות זו, ונוכח העובדה שהמערער עצמו בחר שלא לחשוף מצדו גרסה זו, אין כל סיבה להניח שיש בה מן האמת.

23. הכרעת הדין מבוססת אפוא ומנומקת היטב, ולא נמצאה עליה להתערב בה.

24. באשר לערעור על גזר הדין, חלה ההלכה הידועה לפיה לא תתערב ערכאת הערעור בעונש שהוטל, אלא במצבים חריגים של טעות מהותית או סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת בעבירות דומות (ראו למשל: ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי (3.7.2006); ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (3.2.1998); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (29.1.2009)). אינני סבור כי העניין דנן נמנה על אחד מאותם מצבים חריגים המצדיקים את התערבותה של ערכאת הערעור.

25. אין בידי לקבל את הטענות שהעלה ב"כ המערער בנוגע למתחם הענישה שנקבע. המערער הורשע בהצתה, עבירה שחומרתה רבה, ועליה נאמר: "... ראשיתה גפרור ואחריתה עלולה להיות שערי מוות" (ע"פ 3210/06 עמארה נ' מדינת ישראל (18.3.2007)) ובעניין אחר: "כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש או הקמה" (שמות, כ"ב ה'), ואחריתה מי ישורנה" (ע"פ 3074/07 מדינת ישראל נ' אבו תקפה (27.3.2008)). מתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי - בין 18 ל-40 חודשי מאסר - הולם, ואינו חמור מהענישה המקובלת בפסיקה לגבי עבירה זו. כך למשל בע"פ 7887/12 שאול נ' מדינת ישראל (24.4.2013), בו הטיל בית המשפט המחוזי עונש של 30 חודשי מאסר בפועל, נדחה הערעור שהוגש נגד חומרת העונש ונאמר על המתחם שקבע בית המשפט המחוזי - בין שנתיים ל-4 שנות מאסר - כי הוא "נוטה לקולא" וכי "מתחם הענישה צריך להיות גבוה יותר" (ראו גם: ע"פ 3116/13 קבלאן נ' מדינת ישראל (15.10.2013); ע"פ 7496/12 זיתוני נ' מדינת ישראל (24.6.2013)). המערער הגיש לעיונו אמנם גם פסקי דין שבהם הושתו עונשי מאסר בעבודות שירות (ע"פ 4390/03 ספנוב נ' מדינת ישראל (18.8.2003); ע"פ 9427/11 מדינת ישראל נ' בן אנידג'ר (16.2.2012), אך מפסקי דין אלה לא יוכל להיוושע, משום שהנסיבות היו שונות, הנאשמים שם לקחו אחריות והבינו את חומרת מעשיהם, הביעו חרטה עמוקה, וגם המלצת שירות המבחן בעניינים הייתה חיובית באופן מובהק, מה שאין כן בעניין שלפנינו.

26. לא מצאתי פגם בהשוואת עונשו של המערער לזה של וליד. כפי שהסביר בית המשפט המחוזי, אמנם וליד

הורשע בעבירות נוספות מלבד העבירות שבהן הורשע המערער, אולם בשונה מהמערער, עונשו של וליד הוא פרי הסדר טיעון, אשר כידוע טומן בחובו הקלות מסויימות. נוכח שונות זו, אין בהשוואת העונשים משום פגיעה בעקרון אחידות הענישה.

27. בית המשפט המחוזי איזן בין השיקולים הרלבנטיים תוך התחשבות בחומרת העבירות, בנסיבות ביצוען ובנסיבות האישיות של המערער, וקבע כי יש להטיל על המערער עונש המצוי ברף התחתון של מתחם הענישה. בית המשפט התחשב בין היתר בגילו הצעיר יחסית של המערער, בהיותו נעדר עבר פלילי ובכך שעבר כברת דרך בחייו, גם נישא לאחרונה והפך לאב. עוד נשקלה המציאות המשפחתית המורכבת שבה גדל המערער, המתוארת בתסקיר שרות המבחן, ויכולתו התפקודית המוגבלת הנובעת ממנה. כמו כן נשקלו לזכות המערער מאמציו לשיקום ומשמעותו הקשה של המאסר על משפחתו. בין השאר, התחשב בית המשפט בסיכויי השיקום של המערער, אשר על-פי תסקיר שרות המבחן אינם מאוד גבוהים. אף בתסקיר המשלים שהוגש לקראת הדיון שהתקיים לפנינו, לא המליץ שרות המבחן באופן ברור על מסלול טיפולי שיקומי.

28. בנסיבות אלה, סבורני כי עונש של 24 חודשי מאסר בפועל הוא סביר והולם.

29. אציע אפוא לחברי לדחות את הערעור על הכרעת הדין ועל גזר הדין.

המערער יתייצב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו ביום 23.2.2014 עד השעה 10:00 ביס"ר דקל או על-פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הניסה למאסר, כולל אפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

שׁוֹפֵט

המשנה לנשיא מ' נאור:

אני מסכימה.

המשנה לנשיא

השופט י' עמית:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט
עמוד 8

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, יב' באדר א' התשע"ד (12.2.2014).

שופט

שופט

המשנה לנשיא
